

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2013 M. LIEPOS 24 D. NUTARIMO NR. 711 „DĖL VIETINĖS RINKLIAVOS AR KITOS ĮMOKOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ IŠ ATLIEKŲ TURĖTOJŲ IR ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIO NUSTATYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

DERINIMO PAŽYMA

Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės¹ toliau – Taisyklės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas toliau – Taisyklių projektas arba Nutarimo projektas, vietinė rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą toliau – rinkliava ar įmoka, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas toliau – ATĮ, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas toliau – PPATĮ, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. D1-123 „Dėl Pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugos teikimo būtinųjų reikalavimų ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties būtinųjų sąlygų patvirtinimo“ toliau – Būtinieji reikalavimai, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba toliau – VERT, Regioninis atliekų tvarkymo centras toliau – RATC.

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
Ministrės Pirmininkės patarėjo D. Krinicko 2023-06-30 raštas Nr. NV-1622 (teisės akto projekto dalykinio vertinimo pažyma)	1. Dėl poveikio vertinimo. Pakartotinai atkreipiamė dėmesį, kad šiam projektui turi būti pateiktas vertinimas ir skaičiavimai, kokį poveikį rinkliavoms ar įmokoms turės siūlomos keisti LRV nutarimo nuostatos. Aplinkos ministerijos argumentacijoje nurodoma VERT kompetencija, tačiau LRV nutarimas reglamentuoja nuostatas, kurios nėra VERT kompetencijoje. LRV nutarimas reglamentuoja nuostatas, kurios neįtraukiamos į regioninę, VERT tvirtinamą, kainą. LRV nutarimu reglamentuojamos nuostatos papildomai skaičiuojamos gyventojams į rinkliavas ar įmokas. Todėl turi būti skaičiavimai, kokį poveikį turės Aplinkos ministerijos siūlomi pakeitimai. Praktika, kuomet keičiami teisės aktai, susiję su gyventojams taikomais mokesčiais už teikiamas paslaugas bei nėra atliekamas vertinimas, yra ydinga. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, teikta pastaba projektui lieka aktuali bei prašome pateikti vertinimą, kokį poveikį turės Aplinkos ministerijos siūlomi pakeitimai, taikytini	Neatsižvelgta. Anksčiau teiktoje (per TAIS teikiant Nutarimo projektą Nr. 22-11701(4)) Aplinkos ministerijos argumentacijoje nurodoma, kad rinkliavos ar įmokos dydžiui turi įtakos ne tik VERT tvirtinama regioninė kaina, bet ir visa eilė kitų priežasčių ir veiksnių (pvz., sisteminiai reikalavimai, išdėstyti įstatymuose ir kituose teisės aktuose, jų pokytis, infliacija, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų viešieji pirkimai ir (ar) jų rezultatai, darbo užmokesčio pasikeitimas ir pan.). Taip pat Aplinkos ministerija pateikė argumentus, kodėl reikalaujami atlikti skaičiavimai negalėtų parodyti, kokį poveikį turės Taisyklių projekto nuostatos gyventojų mokamoms rinkliavos ar įmokos sumoms. Aplinkos ministerijos pozicija šiuo klausimu nepasikeitė. Pažymėtina, kad kitų gyventojams teikiamų paslaugų kainodaros reguliavimo mechanizmas nusistovėjęs, ilgametė jo taikymo praktika leidžia, esant net minimaliems teisės aktų pakeitimams, atlikti tikslius skaičiavimus dėl šių paslaugų kainų pokyčio. Tuo tarpu komunalinių

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“.

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	savivaldybėms apskaičiuojant rinkliavų ar įmokų dydžius. Pastebime, kad kitų gyventojams teikiamų paslaugų kainodarą reglamentuojantiems teisės aktų projektams, vertinimas ir skaičiavimai, kaip tai paveiks paslaugų kainas gyventojams. Analogiška praktika turi būti taikoma ir šio projekto atžvilgiu.	atliekų tvarkymo paslaugos valstybinis reguliavimas naujas, o VERT suteikta teisė vykdyti tik dalinį komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos reguliavimą.
	<p>3. 9.2 p. bei derinimo pažymos argumentai. Šio punkto nuostatose neatsižvelgta į pasiūlymą palikti šiuo metu galiojančią formuluotę, kuri numato, kad gyventojams į rinkliavas ir įmokas negali būti įskaičiuojamos pakuočių ir antrinių žaliavų tvarkymo sąnaudos. Teiktoje pastaboje dėl buvusio 10.3 p. (dabartinėje projekto redakcijoje 9.2 p.) prašėme, jei nebūtų atsižvelgta į pastabą ir pasiūlymą, pateikti pagrindimą ir nurodyti konkrečius reikalavimus, pagal kuriuos gyventojai galėtų atskirti ar atsikrato pakuotėmis, ar antrinėmis žaliavomis. Derinimo pažymoje pateikti argumentai iš teisės aktų, t. y. kaip šiuo metu reglamentuojamos teisės ir pareigos gamintojams ir importuotojams. Tačiau, tarp argumentų nėra užsiminta ir nėra nurodyti reikalavimai, pagal kuriuos gyventojai gali atskirti pakuotes nuo antrinių žaliavų. Siūlytina papildyti derinimo pažymą arba lydraštį, pateikiant papildomą informaciją apie esamą reguliavimą. Taip pat, atkreiptinas dėmesys į tai, jog derinimo pažymoje pateikta informacija prieštaringa, t. y.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pateikta nuoroda į Direktyvos 2008/98/EB 14 str. 2 d., kurioje konstatuojama, kad valstybės gali nuspręsti pavesti išlaidas apmokėti gamintojams. Tačiau, Aplinkos ministerija tokio sprendimo nesiūlo, o siūlo dalies rūšiuojamų atliekų, kurios iš esmės sunkiai atskiriamos nuo pakuočių, sąnaudų perkelti vartotojams, o ne gamintojams ir importuotojams; - teigiama, kad savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemose įdiegtoje rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūroje gyventojai atsikrato ne tik pakuotėmis, bet ir antrinėmis žaliavomis. Su tuo galima sutikti, kadangi gyventojai atsakingai rūšiuoja, siekdami ne tik saugoti aplinką, bet dar ir skatinami ekonomiškai. Tačiau, teigiama, kad prie antrinių žaliavų priskiriami ir maisto produktams laikyti skirti plastikiniai indeliai. Maistui laikyti plastikiniai indeliai gali būti ne tik specialiai tam tikslui gaminami indeliai, tačiau ir prekybos vietose supakuoti produktai, jų pakuotės naudojamos kaip maistui laikyti indeliai. Tuomet, maistui laikyti 	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Anksčiau teiktoje (per TAIS teikiant Nutarimo projektą Nr. 22-11701(4)) Aplinkos ministerijos argumentacijoje paaiškinta, kodėl nepakeitus ATĮ nuostatų negalima palikti Taisyklių projekte šiuo metu galiojančių Taisyklių 36 punkto nuostatų, kad „į įmokos dydį negali būti įskaičiuojamos antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų tvarkymo sąnaudos“. Nesivadovaujant teisėkūros proceso eiliškumu būtų prieštaraujama Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintiems teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principams. Atsižvelgiant į tai, Aplinkos ministerija šiuo metu rengia ir artimiausiu metu per TAIS antrą kartą teks derinti suinteresuotoms institucijoms, socialiniams ir ekonominiams partneriams tokius ATĮ pakeitimus (anksčiau teikto ATĮ pakeitimo TAIS registracijos Nr. 23-1237):</p> <ul style="list-style-type: none"> - antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra išliks bendra, - savivaldybės parengs komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų sąrašus, kurie padės gyventojams teisingai rūšiuoti atliekas, - savivaldybės bus įpareigos užtikrinti visuomenės informavimo, švietimo ir mokymo priemonių komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymo srityje suderinamumą su atitinkamomis gamintojų ir importuotojų ir jų organizacijų įgyvendinamomis priemonėmis, - atsakomybė už viso antrinės žaliavoms, įskaitant pakuočių atliekas, surinkti skirtų priemonių turinio tvarkymą bus priskirta gamintojams ir importuotojams, - savivaldybės turės užtikrinti komunalinių atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybę vykdant nurodyto rūšiavimo priežiūros ir kontrolės veiklas (pavyzdžiui, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo instrukcijų parengimą, mokymus komunalinių atliekų turėtojams apie teisingą komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimą, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	<p>indeliai gali būti laikomi pakuotėmis, bet ne antrinėmis žaliavomis;</p> <ul style="list-style-type: none"> - derinimo pažymyje rašoma, kad atliekų rūšiavimas leidžia <...> mažinti su tuo susijusias išlaidas ir tuo pačiu pačią įmoką gyventojams. Pastebėtina, kad toks Aplinkos ministerijos teiginys yra priešingas siūlomoms projekto 9.2 p. nuostatomis. Šiuo metu gyventojams nereikia mokėti už rūšiuojamas pakuotes ir antrines žaliavas. Aplinkos ministerija teikia pasiūlymą, pagal kurį gyventojams reikės mokėti už antrinių žaliavų tvarkymą. Taigi, toks siūlymas reiškia, kad gyventojams rinkliava ar įmoka ne mažės, bet didės. <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, derinimo pažymyje pateikta informacija nėra traktuotina kaip „atsižvelgta iš dalies“, kadangi joje nėra pagrindimo, kad gyventojai nebūtų ekonomiškai skatinami rūšiuoti antrines žaliavas. Siūlytina tikslinti argumentus, jei Aplinkos ministerija neketina atsižvelgti į pateiktus pasiūlymus bei nurodyti papildomai pastabose prašomą informaciją dėl pakuočių ir antrinių žaliavų atskyrimo reglamentavimo.</p>	<p>priemonių turinio patikrą ir (ar) sudėties tyrimus, komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo pažeidimų nustatymą, registravimą, prevenciją),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplinkos ministerija parengs savivaldybėms skirtus minimalius komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo reikalavimus. Todėl manytina, kad reikalavimų, pagal kuriuos gyventojai galėtų atskirti ar atsikrato pakuotėmis, ar antrinėmis žaliavomis, rengimas nereikalingas. <p>Pažymėtina, kad pagrindinė gamintojų ir importuotojų kvestionuojama problema – tai konteineriuose, skirtuose komunalinių atliekų sraute susidarančioms pakuočių atliekoms ir antrinėms žaliavoms rūšiuoti ir surinkti, randamos mišrios komunalinės atliekos. Prie šios problemos sprendimo planuojama prisidėti aukščiau nurodytomis priemonėmis.</p> <p>Minėti ATĮ pakeitimai, pvz., savivaldybių užtikrinama atliekų turėtojų vykdomo komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kokybės priežiūra ir kontrolė, leis pagerinti atliekų surinkimo kokybę, padidinti perdirbimo lygį, sumažinti sąvartynuose šalinamą ar atliekų deginimo įrenginiuose deginamą komunalinių atliekų kiekį, prisidės prie atliekų neteisėto išmetimo ir aplinkos taršos mažinimo, padės nustatyti ir užkirsti kelią atliekų rūšiavimo pažeidimams, sukurti veiksmingesnę ir atsakingesnę atliekų tvarkymo sistemą, mažins išteklių praradimą, prisidės prie ekologiškai sąmoningos visuomenės kūrimo.</p> <p>Papildomai numatoma patikslinti Būtinuosius reikalavimus priskiriant savivaldybių vykdomą atliekų rūšiavimo priežiūrą ir kontrolę prie administravimo veiklų, kurioms finansuoti GI skiria (sumoka savivaldybėms) 5 proc. nuo komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemose ir šių atliekų vežimo paslaugos vertės.</p>
Vilniaus miesto savivaldybės 2023-06-26 raštas Nr. A51-	3. Nutarimo projekto rengėjai derinimo pažymyje nurodė, kad neatsižvelgs į Administracijos siūlymą įtraukti savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose surinktų komunalinių atliekų apdorojimo sąnaudas, kurias nustato savivaldybė (ar administratorius), nes atsižvelgiant į galiojančios redakcijos ATĮ nuostatas į įmoką negali būti įtrauktos komunalinių	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad iki regioninės kainos patvirtinimo savivaldybės pagal galiojančią tvarką gali traukti į rinkliavą ar įmoką savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose surinktų komunalinių ir kitų buityje susidarančių atliekų apdorojimo sąnaudas (toliau – apdorojimo sąnaudos). Atsižvelgiant į tai, kad VERT per</p>

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
107309/23(3.3.2.2E-AD24)	<p>atliekų tvarkymo sistemose surinktų komunalinių atliekų apdorojimo sąnaudos, kurios neįskaičiuojamos į reguliuojamosios veiklos sąnaudas, t. y. į regioninę kainą ir, kad tik po ATĮ pakeitimo priėmimo bus galima rengti atitinkamą Taisyklių pakeitimą. Akcentuojame, kad susidaro teisinio reguliavimo spraga, kai komunalinių atliekų apdorojimo sąnaudos (kaip pavyzdžiui, tekstilės atliekų apdorojimo, maisto atliekų apdorojimo sąnaudos), kurios pagal siūlomą reguliavimą neįtrauktinos nei į regioninę kainą, nei į savivaldybių (administratoriaus) patiriamas komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, eliminuojamos iš bendrų sąnaudų sąrašo vietinės rinkliavos/įmokos dydžiui nustatyti. Nesuprantami Nutarimo projektų rengėjų argumentai ir siūlymai dabar tvirtinti Nutarimo projektą su akivaizdžiais nuostatų dėl sąnaudų įtraukimo trūkumais, neinicijuojant prioritetinio ATĮ nuostatų pakeitimo, kuris leistų išvengti spragos į būtiną su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias savivaldybės (administratoriaus) skaičiuojamas sąnaudas įtraukti ir komunalinių atliekų apdorojimo sąnaudas, neįtrauktas į regioninės kainos apimtį.</p>	<p>5 mėn. nuo RATC visų tinkamų duomenų ir (arba) dokumentų pateikimo dienos (su prielaida, kad RATC pateikė visus reikalingus dokumentus) turės juos išnagrinėti ir nustatyti regionines kainas, savivaldybės per 3 mėn. nuo regioninių kainų patvirtinimo turės patvirtinti rinkliavos ar įmokos dydžius, o pastaboje minima spraga šiuo metu jau taisomą keičiant ATĮ (papildant į ATĮ 30² str. 10 d. nuostatomis dėl apdorojimo sąnaudų, patiriamų veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai, įtraukimo į savivaldybių skaičiuojamą rinkliavos ar įmokos dalį) manytina, kad laiko tarpas, kai savivaldybės pagal naują tvarką (Taisyklių projekto) negalės įtraukti apdorojimo sąnaudų, patiriamų veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai, į rinkliavą ar įmoką bus palyginus trumpas.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad Taisyklių projekto nuostatos įgyvendina atitinkamas ATĮ nuostatas, todėl Taisyklių projektą būtina priimti.</p> <p>Pakartotinai pažymime, kad žemesnės teisinės galios teisės aktas (šiuo atveju Taisyklių, kurių suformuotais principais ir taisyklėmis vadovausis savivaldybės nustatydamos rinkliavos ar įmokos dydį, projektas) negali prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams (šiuo atveju ATĮ) ir nustatyti aukštesnės teisinės galios teisės akto neatitinkančio reglamentavimo, kai į rinkliavą ar įmoką būtų traukiamos apdorojimo sąnaudos, patiriamos veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai, nes tai prieštarautų teisėkūros sistemiškumo principui.</p> <p>VERT patvirtinus regionines kainas, apdorojimo sąnaudos, patiriamos veikloje, nepriskiriamose reguliuojamajai veiklai, galėtų būti traukiamos į rinkliavą ar įmoką tik po atitinkamo ATĮ ir Taisyklių pakeitimo. Nesivadovaujant teisėkūros proceso eiliškumu būtų prieštaraujama Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintiems teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principams.</p>
	<p>4. Dar kartą akcentuojame, kad nepritariame Nutarimo projekto rengėjų siekiams 7.1 – 7.4 p. eliminuoti nuostatą dėl prie komunalinių atliekų surinkimo priemonių paliktų atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudų įtraukimo į bendras surinkimo ir vežimo iš</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Aplinkos ministerijos pozicija dėl prie komunalinių atliekų surinkimo priemonių paliktų atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudų įtraukimo į rinkliavą ar įmoką išlieka ta pati.</p>

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	<p>atliekų turėtojų sąnaudas. Nors Nutarimo projekto rengėjai tokį savo sprendimą grindžia argumentu, kad vien faktas, kad savivaldybės nenustato konkretaus prie konteinerių paliktų atliekų turėtojo (teršėjo), yra lemiantis šių sąnaudų neįtraukimą į bendras surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų sąnaudas, yra neatitinkantis nuoseklios kainodaros už komunalinių atliekų surinkimą ir sutvarkymą principų taikymo. Atkreipiame dėmesį, kad lygiai taip pat nėra įmanoma identifikuoti konkretaus atliekų turėtojo ir tų atliekų, kurios buvo pašalintos tinkamai į konteinerį, konkrečių atliekų turėtojų, kurių atliekos buvo surinktos apvažiavimo būdu, nes ir apvažiavimo būdu surinktos atliekos nėra renkamos konteinerine sistema, tačiau už šių atliekų surinkimą patiriamos sąnaudos Nutarimo projekto rengėjų nuomone gali būti traukiamos į bendras surinkimo ir vežimo iš atliekų turėtojų sąnaudas. Nutarimo projekto rengėjai taip ir nepasisakė dėl Rašte išdėstytų argumentų, kad pagal dabartinę Nutarimo projekto rengėjų logiką į Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymo dydį negalėtų būti įtrauktos tokios sąnaudos kaip pakuočių atliekų, kurios šalinamos į mišrioms atliekoms šalinimui skirtas priemones; už stiklinio, metalinio, plastmasinio indo išmetimą į mišrių atliekų konteinerį vien dėl to, jog tokių atliekų negalima mesti į mišrių komunalinių atliekų konteinerius ir dėl to, jog nėra nustatytas atliekų turėtojas atsikratęs šių atliekų. Pažymime, kad Nutarimo projekto rengėjų logika grindžiama komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą ne tik, kad neatitiktų esminio aplinkos apsaugos principo – atsakomybės „teršėjas moka“, bet taip pat neskatintų atliekų turėtojų naudotis sukurta savivaldybės atliekų tvarkymo infrastruktūra, sudarant prielaidas atliekų turėtojams palikinti tokias atliekas prie konteinerių, nes už tokį veiksmą nebus teisėtai</p>	<p>Pakartotinai paaiškiname, kad vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatyme² įtvirtintu principu „teršėjas moka“, atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas³ (t. y. asmuo, dėl kurio veiklos susidaro atliekų) arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas⁴ (t. y. atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų) ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas.</p> <p>Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2021 m. lapkričio 11 d. nutartyje (adm. byla Nr. eA-1705-492/2021) pažymėta, kad „<...> nesant galimybės nustatyti <...> atliekas neleistinai palikusį asmenį (teršėją), kuriam galėtų būti taikoma atitinkama iš teisės aktų kylanti atsakomybė, nėra pagrindo tokias atliekas pagal vienintelį <...> kriterijų – šių atliekų palikimo vietą – savaime laikyti būtent atitinkamai konteinerių aikštelei, kurioje ar šalia kurios (iki 5 m atstumu) jos buvo neleistinai paliktos, priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkų (įgaliotų asmenų) atliekomis, t. y. remiantis vien šiuo kriterijumi preziumuoti, kad pastarieji yra minėtų atliekų turėtojai (teršėjai)“.</p> <p>Atsižvelgiant į ATĮ savivaldybėms nustatytą pareigą organizuoti šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja (toliau – bešeimininkės atliekos), tvarkymą⁵ ir į principą „teršėjas moka“, manytina, kad savivaldybės, negalėdamos nustatyti / įrodyti neleistinai prie konteinerių paliktų atliekų priklausymo konkrečiam atliekų turėtojui ar atliekų darytojui fakto, negalėtų apmokestinti minėtų asmenų už šių atliekų tvarkymą, kadangi tai prieštarautų principui „teršėjas moka“, ir turėtų pačios organizuoti šių bešeimininkių atliekų tvarkymą.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str. 1 d. 1 p., atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja,</p>

² Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnis.

³ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 8 dalis.

⁴ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 17 dalis.

⁵ Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnis, 28 straipsnio 7 dalis.

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	<p>įtvirtinto mechanizmo ir tvarkos atlyginti savivaldybei patirtas tokių atliekų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas. Akcentuojame, kad dėl planuojamos įtvirtinti Nutarimo projekte nustatytos tvarkos galimai net susiformuotų masinis reiškinys, kai atliekų turėtojai turėdami prievolę dengti tik tas sąnaudas kurios yra patiriamos už atliekų surinkimą ir sutvarkymą, kurios yra šalinamos būtent konteineryje, sąmoningai siekdami sumažinti jiems skaičiuojamą vietinę rinkliavą/įmoką, nebešalins atliekų į konteinerį, o jas paliks šalia jų, nes už tai turės sumokėti ne jie patys, kaip atsakingi asmenys už taršą, o kiti mokesčių mokėtojai, tretieji asmenys, visuomenė. Esant tokioms pasekmėms, kai atliekos nuolatos būtų paliekamos šalia konteinerio, atliekų tvarkymo sistema veiktų neefektyviai, teisės aktais nustatytos atliekų turėtojų prievolės praktikoje neveiktų. Susidariusi situacija privestų prie atliekų tvarkymo sistemos griūties, kadangi pačios savivaldybės nebūtų pajėgios savo lėšomis išlaikyti šios sistemos funkcionavimo, taip visiškai paneigiant „teršėjas moka“ principo esmę – t. y. atliekų turėtojų pareigą padengti visas būtinąsias atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas. Dar kartą akcentuojame, kad nėra įmanoma nustatyti ir identifikuoti kiekvienos atliekos kilmės ir šios atliekos visais atvejais priskirti konkrečiam atliekų turėtojų, nepriklausomai nuo to ar ji įmesta į konteinerį, ar palikta šalia konteinerio, ar ji surinkta apvažiavimo būdu kaip tai traktuoja Nutarimo projekto rengėjai, tačiau nepaisant to, visa komunalinių atliekų tvarkymo sistema privalo būti pagrįsta principo „teršėjas moka“ plečiamuoju aiškinimu. Praktikoje tuštinant komunalinių atliekų konteinerius neįmanoma tiksliai nustatyti ne tik, kas juose paliko tam tikras atliekas, bet ir tai, ar visos konteineriuose paliktos atliekos yra leistinos šalinti į konkrečios rūšies surinkimo priemones, kieno atliekos surenkamos apvažiavimo būdu. Atliekų tvarkymo sistema niekaip negalėtų funkcionuoti, jei principas „teršėjas moka“ reikalautų nustatyti kiekvienos atliekos savininką (aplinkos teršėją), atliekų kilmę, todėl prašome į atliekų surinkimo ir vežimo bendrąsias sąnaudas įtraukti ir atliekų, paliktų prie konteinerio tvarkymo sąnaudas. Administracija neneigia savo pareigos taikyti atsakomybę atliekų turėtojams už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus, bet jeigu Administracija besąlygiškai siekdama identifikuoti</p>	<p>tvarkymo priemonės turi būti apmokamos Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis. Minėtos programos lėšų naudojimo rekomendacijas galima rasti čia https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/finansines-programos/savivaldybiu-aplinkos-apsaugos-remimo-specialioji-programa-saarsp.</p> <p>Pažymėtina, kad atliekos prie konteinerių paliekamos dėl skirtingų priežasčių (pvz., dėl piktybiškų atliekų turėtojų veiksmų, perpildytų konteinerių, gyventojų poreikius neatitinkančių atliekų surinkimo grafikų ir (ar) konteinerių dydžio ir pan.) ir tai nevyksta absoliučiai visose konteinerių aikštelėse. Todėl savivaldybės turi kurti tokius komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos administravimo, priežiūros ir kontrolės mechanizmus, kad galėtų nedelsiant nustatyti tikrąsias atliekų palikimo prie konteinerių priežastis ir operatyviai į tai reaguoti.</p> <p>Administruojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą svarbu kontroliuoti, kaip atliekų turėtojai laikosi savivaldybių taisyklėse nustatytos atliekų rūšiavimo tvarkos, naudojasi sukurta atliekų tvarkymo infrastruktūra. Savivaldybių tarybų patvirtintos atliekų tvarkymo taisyklės paprastai draudžia palikti šalia komunalinių atliekų surinkimo konteinerių bet kokias atliekas. Administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) numatyta atsakomybė už savivaldybių tarybų patvirtintų atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimą. ANK 367 straipsnyje numatyta, kad minėtas pažeidimas užtraukia baudą nuo 30 iki 140 eurų. Už pakartotinai padarytus nusižengimus bauda gali siekti nuo 140 iki 600 eurų. Galiojančios savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės ir ANK numatytos sankcijos už jų pažeidimą savaime suponuoja savivaldybių pareigą vykdyti jų pačių patvirtintų taisyklių laikymosi griežtesnę priežiūrą ir kontrolę. Savivaldybės turi atlikti atitinkamus patikrinimus, nustatyti pažeidimus ir taikyti atitinkamas nuobaudas. Pažymėtina, kad Vilniaus m. savivaldybės administracijos teiginys, kad „<...> jeigu Administracija besąlygiškai siekdama identifikuoti kiekvieną atliekų turėtoją, netinkamai šalinantį atliekas (kuris palieka atliekas prie konteinerių), intensyviai priežiūros ir kontrolės sistemas, tai stipriai išaugins atliekų tvarkymo sistemos administravimo kaštus, kurie guls ant jų pačių Vietinės rinkliavos mokėtojų pečių.<...> Atkreiptinas dėmesys, kad intensyvios priežiūros ir kontrolės sistemos priežiūros sąnaudos susidarytų neproporcingai didelės lyginant su teikiamos komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos sąnaudomis.“ nepagrįstas</p>

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	<p>kiekvieną atliekų turėtoją, netinkamai šalinantį atliekas (kuris palieka atliekas prie konteinerių), kurs intensyviai priežiūros ir kontrolės sistemas, tai stipriai išaugins atliekų tvarkymo sistemos administravimo kaštus, kurie guls ant tų pačių Vietinės rinkliavos mokėtojų pečių. Atkreiptinas dėmesys, kad intensyvios priežiūros ir kontrolės sistemos priežiūros sąnaudos susidarytų neproporcingai didelės lyginant su teikiamos komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos sąnaudomis.</p>	<p>jokiais objektyviais įrodymais.</p> <p>Nepritartina Vilniaus m. savivaldybės administracijos siūlymui įtraukti prie konteinerių neleistinai paliktų atliekų tvarkymą į rinkliavą ar įmoką, kadangi pareigingai atliekas rūšiuojantiems gyventojams atsirastų papildoma nesąžiningai taikoma finansinė našta. Todėl atsirastų rizika sulaukti nemažai skundų ir teisminių ginčų dėl minėtos papildomos finansinės naštos. Be to, prie konteinerių neleistinai paliktų atliekų tvarkymas negali būti vertinamas, kaip komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos dalis, kadangi šis reiškinys iš esmės yra teisės aktų, reglamentuojančių atliekų tvarkymą, pažeidimas.</p> <p>Įtraukus kvestionuojamas sąnaudas į rinkliavą ar įmoką neleistino atliekų palikimo netinkamose vietose rizika tik padidėtų, kadangi atliekų turėtojams nebeliks skirtumo, kur mesti atliekas (į konteinerį ar šalia jo), nes nepriklausomai nuo atliekų palikimo vietos už šių atliekų tvarkymą jau bus sumokėta per rinkliavą ar įmoką. Tuo tarpu baudų taikymas konkreitiems atliekų turėtojams už konkretų atliekų tvarkymo pažeidimą turi prevencinio pobūdžio poveikį ir skatina atliekų atsikratyti tradiciniu civilizuotu būdu, t. y. atliekų surinkimo konteineriuose.</p> <p>Savivaldybėms reikėtų rasti pusiausvyrą tarp gyventojams tenkančios finansinės naštos ir paskatų tinkamai rūšiuoti atliekas. Taip pat svarbu iš anksto imtis visuomenės informavimo ir švietimo apie tinkamo atliekų tvarkymo taisyklės ir naudą, kad sumažėtų pažeidimų skaičius.</p> <p>Nesutiktina su Vilniaus m. savivaldybės administracijos teiginiu, kad „<i>į Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymo dydį negalėtų būti įtrauktos tokios sąnaudos kaip pakuočių atliekų, kurios šalinamos į mišrioms atliekoms šalinimui skirtas priemones; už stiklinio, metalinio, plastmasinio indo išmetimą į mišrių atliekų konteinerį vien dėl to, jog tokių atliekų negalima mesti į mišrių komunalinių atliekų konteinerius ir dėl to, jog nėra nustatytas atliekų turėtojas atsikratęs šių atliekų.</i>“, kadangi savivaldybės, nustatydamos rinkliavos ar įmokos dydžius, prognozuoja viso mišrių komunalinių atliekų (toliau – MKA) kiekio, kuris gali susidaryti savivaldybėje, tvarkymo sąnaudas nepriklausomai nuo MKA sudėties, t. y. nepriklausomai nuo to, ar tarp MKA pasitaikys pakuočių atliekos ar stikliniai, metaliniai, plastmasiniai indai. Sąnaudos už MKA srauto tvarkymą paskirstomos savivaldybės</p>

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
		teritorijoje esantiems atliekų turėtojams irgi nepriklausomai nuo faktinės MKA srauto sudėties, taigi atliekų turėtojai per rinkliavą ar įmoką apmoka visas MKA tvarkymo sąnaudas.
	<p>7. Pažymime, kad ATĮ 30² str. 10 d. įtvirtinta, kad savivaldybių tarybos <...ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninių kainų patvirtinimo patvirtina naujus arba patvirtina esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius...>, tačiau 2021 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 11², 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹, 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹ straipsniais, septintuoju¹ ir septintuoju² skirsniais įstatymo Nr. XIV-875 (toliau – Pakeitimo įstatymas) 19 str. 8 d. įtvirtinta, kad savivaldybių tarybos ne vėliau kaip iki 2023 m. spalio 1 d. nustato rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgdamos į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą. Akcentuojame, kad ATĮ ir Pakeitimo įstatymo nurodyti terminai prieštarauja vienas kitam. Be to Nutarimo projekto rengėjai neįvertino fakto, jog Pakeitimo projekte įtvirtinta 2023 m. spalio 1 d. data tampa neįgyvendinama, net jei jeigu Valstybinė energetikos reguliavimo taryba ir paskelbia liepos 1 d. apskaičiuotus regioninės kainos dydžius, nes iki šiol Nutarimo projektas dar nepatvirtintas ir neįsigaliojęs.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pastaba pateikta dėl ATĮ, bet ne dėl Taisyklių projekto. Taisyklių projektu neįmanoma pakeisti ATĮ pakeitimo įstatymo Nr. XIV-875⁴ nuostatų dėl įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo termino (nustatytas terminas – iki 2022 m. lapkričio 1 d.) ir kitų jame nustatytų terminų.</p> <p>ATĮ pakeitimo įstatymo Nr. XIV-875 19 str. 8 d. įtvirtintas pirmųjų rinkliavos ar įmokos dydžių nustatymo 2023 metais terminas (iki 2023 m. spalio 1 d.). Vėlesniais metais turi būti laikomasi ATĮ 30² str. 10 d. nustatyto 3 mėnesių termino.</p> <p>Pažymėtina, kad RATC dėl įvairių priežasčių jau antrą kartą kreipiasi į VERT ir Aplinkos ministeriją dėl regioninių kainų apskaičiavimo projektų pateikimo VERT termino atidėjimo, todėl manytina, kad savivaldybės galimai bus priverstos praleisti naujų rinkliavos ar įmokos dydžių patvirtinimo terminus. Taisyklių projekto nuostatos negalėtų būti pradėtos taikyti neturint patvirtintos regioninės kainos.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad dėl įvairių priežasčių regioninių kainų patvirtinimas atidedamas, numatoma, kad po planuojamo Taisyklių projekto patvirtinimo 2023 m. rugpjūčio mėnesį savivaldybės turės ilgesnį nei 3 mėnesių terminą, per kuri joms reikės patvirtinti naujus rinkliavos ar įmokos dydžius (t. y. regioninių kainų reikės laukti ne mažiau kaip 3 mėn., prie kurių prisidėtų ATĮ 30² str. 10 d. numatytas 3 mėn. rinkliavos ar įmokos dydžio patvirtinimo terminas). Todėl manytina, kad terminų keitimas, t. y. ATĮ pakeitimo įstatymo Nr. XIV-875⁴ 19 str. ar ATĮ 30² str. 10 d. nuostatų dėl rinkliavos ar įmokos dydžių nustatymo terminų keitimas nėra būtinas.</p> <p>Pažymėtina, kad Taisyklių projekto atnaujintos versijos buvo derinamos su savivaldybėmis, kurios turėjo pakankamai laiko išnagrinėti Taisyklių projekto nuostatas, įsigilinti į jų esmę ir pradėti ruošti naujo reglamentavimo įgyvendinimui. Taisyklių projektas buvo keičiamas pagal suinteresuotų institucijų (įskaitant savivaldybes ir RATC) pastabas. Dabartiniame Taisyklių projekte nebeįmanoma daryti esminių pakeitimų ir juo faktiškai galima pradėti vadovautis savivaldybėms planuojant atitinkamus veiksmus, užtikrinančius atnaujinto rinkliavos ar</p>
	<p>8. Nesutiktina su Nutarimo projekto rengėjų derinimo pažymoje išdėstyta nuomone, kad įsigaliojus Taisyklių pakeitimui, savivaldybės turės pakankamai laiko pasiruošti įmokos skaičiavimams pagal naujas Taisykles. Pirma, vietinės rinkliavos apskaičiavimo procesas yra ypatingai sudėtingas ir imlus laikui, nes keičiama visa įmokos skaičiavimo tvarka, ko pasekoje reikės susirinkti informaciją, kurios iki šiol savivaldybės nerinkdavo, pritaikyti turimas informacines sistemas rinkliavos apskaičiavimui pagal naują tvarką, kai šiai dienai savivaldybės vis dar neturi galutinės patvirtintos Taisyklių redakcijos su naujai įtvirtinta apskaičiavimo tvarka. Antra, patys Nutarimo projektų rengėjai šį Nutarimo projektą rengia ir derina <u>jau apie metus laiko, keičiant esmines nuostatas</u> dėl ko savivaldybės iki šiol neturi užtikrintumo</p>	

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai (netaisyta originalo kalba)	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ir pasiūlymus
	<p>kokia gi bus galutinė metodika, tvarka, taisyklės vietinės rinkliavos/įmokos skaičiavimui. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlytina pirmiausiai parengti ATĮ pakeitimo projektą ir jį priimti, leidžiant savivaldybių taryboms ne vėliau kaip per <u>5 mėnesius</u> nuo regioninių kainų patvirtinimo patvirtinti naujus arba patvirtinti esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, Nutarimo projekte numatyti ši teisės akto įsigaliojimą po ATĮ pakeitimų įsigaliojimo.</p>	<p>įmokos dydžių nustatymo reglamentavimo taikymą.</p> <p>Nutarimo, kuriuo Taisyklės bus dėstomos nauja redakcija, projekte numatytos nuostatos dėl Taisyklių projekto nuostatų taikymo:</p> <p>„2. Nustatyti, kad šiuo nutarimu nauja redakcija išdėstytų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklių reikalavimai konkrečiame komunalinių atliekų tvarkymo regione esančiose savivaldybėse pradedami taikyti nustatant naujus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius po to, kai Valstybinė energetikos reguliavimo taryba pirmą kartą patvirtina konkretaus komunalinių atliekų tvarkymo regiono regioninę kainą. Iki Valstybinė energetikos reguliavimo taryba pirmą kartą patvirtina konkretaus komunalinių atliekų tvarkymo regiono regioninę kainą, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžiai konkretaus komunalinių atliekų tvarkymo regione esančiose savivaldybėse nustatomi pagal iki 2023 m. sausio 1 d. galiojusią tvarką.“</p>